

Soča

izhaja vsak petek o poldne in velja s prilogama "Primorec" in "Gospodarski List" vred po posti prejemanja ali v Gorici na dom posljiana:

Vse leto	gld. 4:40.
Poi leta	2:20.
Cetrt leta	1:10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim narodnikom naravnino znamo, ako se oglaša pri upravniku.

"Primorec" izhaja vsakih 14 dñij ob enem z ravnini (na par) "Sočinski številki".

"Gospodarski List" izhaja in se prilaga vsak mesec poenkrat na celi poli. Kadar je v petek praznik izidejo isti že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Voličem v slovenskih trgih.

Volič!

Vsled prerane smrti Svojega deželnega poslanca gosp. notarja Josipa Ivančiča, ki Vas je častno in pogumno zastopal v deželnem zboru, poklicani ste 5. septembra t. l. v Tolminu, da mu izvolite urednega naslednika, ki bo poznal Vaše potrebe in imel najtrdnejšo voljo, izpolniti vse Vaše pravične želje in nade.

Odbor "Slovenskega narodno-političnega društva "Sloga" v Gorici" je poizvedoval mnrena gg. volilcev v vseh trgih in je — ko so mu združeni Bočani in Kobariči ter večina volilcev v Tolminu, Kanalu in Ajdovščini naznani svojo misel — v današnji seji proglašil kandidatom v tej volilni skupini visokorodnega gospoda.

Alfreda grofa Coroninija, državnega poslanca, veleposlanka v Gorici, v Krombergu, na Vogrskem in v Dornbergu.

Odbor našega prvega političnega društva je ponosen na to, da so vsi gori omenjeni gg. volilci izrekli tisto mnemo o nasledniku pokojnega Ivančiča, katero je odbor sam imel v srcu, kar kaže tesno zvezo med volilci in našim društvom kot političnim voditeljem v deželi.

Ponosen je na to, da je med njim in volilci eno samo mnenje, kdo naj bo prihodnji deželni poslaneč za naše narodne trge.

Podpisani odbor je uverjen, da gg. volilci si niso mogli izbrati boljšega kandidata, saj je gospod državni poslanec Alfred grof Coronini-Cronberg sijajno dokazal s svojim dosedanjim delovanjem, kakšno živo se zanima za naše gospodarske in narodne koristi in kakšno mu je pri srcu vsestranski blagor našega naroda.

Zato ste volilci počastili tudi sebe, ko ste izbrali tega plemenitega gospoda grofa za svojega kandidata, kajti pokazali ste, kako dobro umejete sedanj naš narodni in politični položaj, kako umejete tudi v zamotnih časih izbirati si prave možne za svoje zastopnike.

Volič! Pojdite v velikem številu na volišče, da dokažete sijajnim načinom svojo političko dozorelost. Bog z Vami!

Bog in narod!

"Slovensko narodno-politično društvo
"Sloga" v Gorici"

dné 31. avgusta 1893.

Blazij Grča, Andrej Gabršček,
podpredsednik, tajnik.

Šempaski tabor odložen.

Odbor "Slovenskega narodno-političnega društva "Sloga" v Gorici" sklenil je, slovensko praznovati 25-letnico prenomenitega "Šempaskega taborja"; določil je, naj bi slavnost obsegala politični in zabavni del, vse priprave pa izročil posebnemu odseku. Ta odsek imel je tri seje, v katerih je določil spored cele slavnosti, izdelal rezolucije, določil govornike, ki so bili večinoma že naprošeni, izbral pesmi, povabil slavnega županstva, pevska in druga društva, oskrbel lepe načrte za slavolok in oder ter urenil vse potrebne podrobnosti.

Toda, žal, ta lepa slavnost je za letos splavala po vodi.

Veleslavno c. kr. namestništvo je namreč z odlokom od 25. t. m. prepovedalo

zaradi bližajoče se kolere vse slavnosti, shode, procesije itd. ob laški meji. Na podlagi tega odloka izdal je sl. c. kr. okrajno glavarstvo v Gorici okrožnico na vse županske in cerkvene urade v goriški okolini in na Kanalskem, s katero je prepovedalo vse javne shode in veselice.

C. kr. namestništvo je pa še imenoma prepovedalo velike slavnosti, ki bi se imele vršiti 18. septembra na Sv. Gori povodom 100-letnice obnovljenja tamošnje romarske božje poti. Naravno je, da vsled tega bi se ne mogle vršiti dan poprej, t. j. 17. septembra, naše slavnosti pri Šempasu.

Iz tega razloga je sklenil "Sloga" odbor v današnji seji, ustaviti vse priprave in praznovanje 25-letnice preložiti na ugodnejši čas.

Odbor "Slovenskega narodno-političnega društva "Sloga" v Gorici", dné 31. avgusta 1893.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna VIII. velika skupščina dné 26. julija 1893 v Sežani na Krasu.

(Oфицијално пороčilo družbinega odbora.)

Družbi in šolski zavodi.

4. Ako slišimo in čitamo o toliko številnih darovih, ki leto za letom — osobito pa v zadnjem času — dohajajo družbi, izvedeli bi tudi radi, kak sad rodē. Usojamo si, popeljati če, skupščinarje in družbenike po naših učnih in v zgojevalnih zavodih, da se prepričajo, koliko je že družba dosegla. Tu nam ne kaže opisovati zgodovinskega razvoja teh zavodov iz prejšnjih let — o tem že sproti poročajo Vestniki — dodati nam je le o njih delovanji v preteklem letu.

1. Najstarejše je družbino zavabišče ali otroški vrtec v Celji. Po došlem nazvanilu naše celjske podružnice vpisalo se je vanj 66 otrok. Pod spremnim vodstvom če. šolskih sester je vrtec uspeval.

2. Zabavišče pri Sv. Jakobu v Trstu je začetkom sprejelo nad 80 otrok, katerih se je radi pretesnega prostora v zmislu dotednih šolskih predpisov moralo dokaj odslovti. Ker se je vrtnarica Antonija Nadlišek radi svoje možitve s 1. decembrom 1892 zahvalila na službi, imenovalo je vodstvo z dekretem od 24. novembra 1882 izpršano kandidatinjo Ivarko Mikota na njenem mestu, proseč prejšnjo vrtnarico, da ona s svojo skušnjo in s svetom vpelje slednjo v njen novi delokrog. Radi požrtvalnosti in lepih uspehov izreklo se je s posebnim listom gospici Nadliškovi vodstveno priznanje in zahvala. Omenjeno spremembu je visoko c. kr. namestništvo tržaško z odlokom od 16. dec. 1892, št. 20.758/VII. vzelo na znanje.

3. Za tržaške razmere je omenjeno zabavišče res potrebno semenišče ljudski šoli, katere bi pa Slovenci še nobene ne imeli, ako bi se jih ne bila usmila naša družba, ter jim ustanovila "slovensko ljudsko šolo pri Svetem Jakobu v Trstu". Radi obilice šolsko-obveznih otrok slovenski morali smo ta zavod razširiti. Po neumorni tradoljubivosti slavnega načelništva ondotne moške naše podružnice najela in uraynala se je hišna štev. 28 v ulici Giuliani tako, da so se združili vsi naši šolski zavodi pod jedno streho, kar se iz pedagogiško-didaktičnih razlogov ni smelo več odlašati: dočim so bili prej posamezni razredi raztreseni po raznih hišah. Pri tem predelanju sta si stekla osobite zasluge gg. inženjer Živic in trgovec Žitko. Vsem budi iskrena vodstvena zahvala! — Ker je učila skušnja, da se za I. razred zglasuje nad sto otrok, odprli smo v tem razredu vzporednu. Dne 25. avgusta 1892 je učitelj Fran Delcott iz rodbinskih uzrokov odpovedal službo. Na tej četverorazrednici je bilo torej dopolniti dvojno učiteljsko mesto. Vodstvu se je posrečilo dobiti v kratkem dve izborni učni sili. Z dekretem od 3. sep-

tembra 1892 je bil imenovan učiteljski kandidat Miroslav Pretnar in istega dné tudi kandidatinja Amalija Reichmanova. Te spremembe račilo je c. kr. namestništvo od 18. septembra 1892, št. 15.643/VII. vzeti v vednost. — Česar je vodstvo od leta 1891 prosilo, to se je letos doseglo. Naša šola je dobila pravico javnosti v zmislu §. 27. državnega šolskega zakona od 14. maja 1869, drž. zak. št. 62. Tu hvaležno beležimo naklonjenost visoke vlade do nas. Minister za bogočastje in uk je učiteljici Delkin, uvažajoč njen prejšnje uspešno delovanje na javnih šolah in sedanje priznal učiteljsko sposobnost za privatne šole — z razpisom od 5. marca 1892, št. 3240. Vrh tega je pa ta marljiva učiteljska letos napravila sposobnost izpit tudi za javne šole. Te važno pravico družbini šoli je po nazvanilu slavnega "Magistrato Civico Triesta" od 27. maja 1893, št. 25.785/VII. vsled reskripta c. kr. namestništva od 22. maja 1893, št. 8221/VII. priznalo visoko c. kr. ministerstvo za bogočastje in uk z odlokom od 22. aprila 1893, št. 7790. C. kr. okrajni šolski nadzornik Ivan Dolinar obiskal je letos družbino šolo, ter se v učiteljski konferenci kaj polhalno izrazil o napredku in o užorem redu z naročilom, naj se o tem obvesti tudi družbini vlastu v Ljubljani. Istotako je tudi prof. dr. Glaser večkrat nadzoroval pouk. V imenu družbe nam je danes prijetna dolžnost obema gg. nadzornikoma izraziti dostojno zahvalo. (Slava Jim!) — Kako neogibuo potrebna je slovenska šola, razvidite če, zborovalci iz števila otrok, ki so se vpisali: I. (a in b) razred 104, II. 81, III. 68, in IV. 65. Skupaj torej 318 učencev in učenk. (Čujte!) Šolsko leto se je sklenilo 12. julija s preskušnjo, ki je navzočno goščido in roditelje popolno zadovoljila, kakor tudi zbirka ročnih del, ki so jih pod vodstvom svojih učiteljic izvršile šolske učenke.

4. Zabavišče v Rojanu. Tu nam je pripomniti, da ste menjali svoji službi vrtnarica Irma Fabijanijeva in Viktorija Kavčičeva. V začetku šolskega leta je slednja prevzela ta otroški vrt, a Fabijani onega v Pečmi, kar je c. kr. namestništvo v Trstu od 25. septembra 1892, št. 16.091/VII. vzelо na znanje. Vpisalo se je tu do 80 otrok. Z uspehom je zabaviščino vodstvo in načelništvo gretske podružnice povse zadovoljno.

5. Kakor smo lani napovedali, odprli smo vsled svoje prošnje do vis. c. kr. deželnega šolskega sveta od 22. septembra 1892, št. 1830, novo zavabišče v Gredi. Z dekretom od 3. septembra 1892, imenovalo je vodstvo za vrtnarice Margareto Podkrajšekovo pod voditeljstvom učiteljice voditeljice Mih. Kamuščika, ki je tako imel vodstvo vseh ondotnih družbinih zabavišč. Vse to je vis. namestništvo zgori imenovanim odlokem od 18. septembra 1892, vzelо v vednost.

Za oživotvorjenje in ponovljen obisk tega vrtca stekel si je posebno velikih zaslug bivši prometnik gretske podružnice Dragotin Martelanec, za kar mu je vodstvo kakor tudi ondotno načelništvo s posebnim listom izreklo svoje priznanje in toplo zahvalo. Vpisalo se je dece do 54. Tudi z uspehom tega zabavišča je načelništvo povse zadovoljno.

6. Gledé zabavišče v Pečmi pri Gorici smo že omenjali, da ga je v preteklem šolskem letu oskrbovala vrtnarica Irma Fabijanijeva, katera je — vsled poročil — v didaktičnem oziru imela odlične uspehe, boljše nego je pričakovati ali zahlevati v otroškem vrtu. Dece je bilo vpisano do 50.

7. Prevažno postojanko na slovensko-lajški meji smo ustvarili s tem, da smo odprli novo zabavišče v Ločniku, za katero je imenovalo vodstvo z dekretom 4. oktobra 1892, vrtnarico Marijo Bunc. Dne 10. oktobra 1892, je naznana goriška moška podružnica, da je visoka vlada dovolila odprejetje otroškega vrta, kateri se je pričel dne 10. oktobra 1892, z vpisanimi 38 gojenji. Če. skupščinarji si komaj misijo, kako previdno je bilo tu postopati moškeju načelništvo naše goriške podružnice, da bi se naša nakana kaj v začetku ne preprečila.

Ta zavod je zelo važen in potreben radi ondotne slovenske šole. Upati je, da vse

Oznanila

in "postolice" plačajo se za štiristopno petit-vrstno:

8 kr. če se tiskajo 1 kra,

7 " " " 2 "

6 " " " 3 "

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamečne številke dobivajo se v to-bakanah v Nunske in Šolski ulici po 8 kr.

Dopisi posiljajo naj se uredujtu, narodnine in reklamacije pa upravnemu "Soču". — Neplačani pisem uredujtu ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravljanje je v Marziničevi hiši, Via del Mercato št. 12, II

nepotosti ondotnih laških oziroma polaščenih stanovalcev ponehajo, ko se bodo oni in slovenski rodiljci prepričali, da naš namen ni sloveniti in orodnih otrok, nego le svoje otroke ohraniti v svojem narodu. (Tako je!) In pri tej priložnosti moramo zopet slovensko izjaviti, da naši zavodi ne sprejemljajo drugojezične dece. (Istina!)

Tako si upamo biti in z vsemi narodom dobrimi sodisci, resnični prijatelji; to od nas zahteva naša katoliška vera, tako jo umevamo mi! (Dobro!)

V posebno čast si štejemo, da je uprava družbini zavod obiskal c. kr. deželnii šolski nadzornik Anton vitez Klodič-Sablinskij s c. k. okr. šolskim nadzornikom ces. svetnikom Fr. Vodopivecem. Slednji gosпод je še tudi pozneje nadzoroval to zabavišče. Upamo, da se je to nadzorstvo prepričalo o lojalnih naših naporih: slovenskemu življu priponagati do prave omike.

8. Istotako važna postojanka je zavabišče v Podgori ki ga je zasnovalo ondotno vzorno županstvo, kateremu je vselej krepko na strani stala naša družba. Ta zavod je pa tako obiskan, da je treba resno delati za njega razširjenje, ako slavna skupščina Izve, da je za vsprejelje prvič 133 otrok — torej dovolj ne za eno, ampak za tri zabavišča.

9. Omenjenati nam je zdaj učni zavodov slavnega društva "Sloga" v Gorici. Nalogo, kateri si je zantavila naša družba za vse slovenske pokrajine, kjer je naša narodnost v nevarnosti, izbrano izvije v goriščem mestu, kjer so že lani roditelji 440 slovenskih otrok po notarju legalizovano prošnjo za slovenske šole vložili pri visoki vladi, — društvo "Sloga" je mnogo let, ki bi pa brez podpore naše družbe ne bilo moglo razširiti svojih zavodov. (Res je!) Tako si prisvaja tudi naša družba pravico pristejeti me svoje 9.) zavabišče "Sloga" v ulici sv. Klare in

10. zavabišče v ulici Barzellini. Pohajalo je v te otroške vrte nad 120 otrok.

11. Lepo vspehe je dosegla deklinski trivrazrednica "Slogina" in istotako, 12. učna mešana jednorazrednica. Učenek in učencev sta brojili 235. Po sodbi pri sklepni skušnji navzočih knezozadških šolskih nadzornikov misgr. Marušiča in misgr. Košute, kakor tudi c. k. okr. šolskih nadzornikov profesorjev Čuhota in Vodopivca — so uspehi jako ugodni.

S temi že obstoječimi 12 zavodi se ponaša tudi družba sv. Cirila in Metoda. (Dobro!)

Res, da je nekaj tu našteti otrok radi pomankanja prostorov ali drugih vzrokov izstalo; ali za našo družbo je prevažno število vpisanih otrok — leto za letom, ker to je eklatanten dokaz za potrebo slovenskih šol, (tako je!) kakeršni tirja tudi državni šolski zakon od 14. maja 1869, drž. zak. št. 62, držec se načela, da se mora šola vsekako povsod tam canovati, kjer je . . . po petletni povprečnosti več ko 40 otrok". . . Ta za naša slovenske razmere sicer zelo drag do kaz smo zdaj podali v Gorici in v Trstu.

In našteti skoraj 1200 slovenskih otrok, katerim se ovira krščanska vzgoja v narodnem jeziku — — — kdo izmej pristih rodoljubov slovenskih ne bo tožno vskliknil s svetopisemskim rekom: "Močilca se mi sm

lišken, slovenskem, avstrijskem duhu, také ona na svojem polji učeva staro slovensko geslo: za vero, dem, cesarja. (Izbornu, ploskanje!)

Govorej o šolskih zavodih, ne smemo molčati o plodnošnem delovanju slovenskega ženstva, osobito tamle ob obalih jadranskega morja. Tržaško i goriško ženstvo je uprav tekmovalo v delih krščanskega usmiljenja. Ako Vam, če zborovalec, iz njuj podražnih poročil omenjam, da so tržaške dama samo za "božičnice" nabrale po zadnjem računu čez 800 gld. ter z obliko, čevlj, hrano itd. oskrbele otročice naših zavodov, in nabrale čez 200 kosov razne oblike. . .

Če omenjam, da so istotako goriške dame v svoji podružnicni zbrali nad 600 gld. in samo pri "božičnicah" goriških šolskih zavodov razdelile nad 700 darov; lahko sklepamo, koliko veselja so proučile pri deci, a tudi pri stariših. In če postavimo dosenes vseh 22 ženskih podružnic, ki ne dohajali ne samo po desetkah, nego po stotkah. . . da uvažujemo navdušenost, s katero se je ženstvo oklepilo naše družbe, smemo z Vodnikom vsklikniti:

Na zaroč poganja
Prečoja ves nov.

(Viharno odobravanje.) Pristavljamo le: boste vstrajne, vabite v svoj krog nove somišljenice, in res boste "ves nov zaroč" pomladili Slovenijo. V očigled temu mora družbino vodstvo letos hvaleno priznati slovenskemu ženstvu palmo prvenstva. (Vse čestita navzočemu ženstvu).

Lani smo omenjali, da odpremo v področju mariborske podružnice novo, za odrasle zanemarjene in razkropljene slovenske otroke prepotrebno zabavišče. Nenški časniki z one strani so čitateljem to naznajali že pred tedni, kako nevarnost jim preti, dasi smo mi v svoji ulagi dne 12. januarja 1930 do kompetentne šolske oblasti izrecno povtarjali, da vrteč želimo s am o za slovenske otroke. Če smemo imenovanim listom verjeti, boste to zabavišče dovoljeno, a vodstvo še ni dobito odgovora, pa trdno se nadeja, da na jesen če šolske sestre v Mariboru odprijo to naše zabavišče, ki naj bo semenišče i bodoči soli!

* * *

Na slovenskem telesu je že jedna rana, ki posebno skeli — to je šolstvo m e ja našimi bratini na Koroškem. Ti pa imajo največje zaupanje v našo družbo. Ali nam ne odmevajo njibovi pojavi kakor hrepeneče vprašanje prorokovo (Iz. 21. 11.): "Čuvaj, kako je z nočjo? Čuvaj, kako je z nočjo?" — Vam, ki ste žgali kresove sv. Cirilu in Metodu na čast, Vam, ki ste si razsvetljevali noč — upamo, da se kmalo razlega čuvajev odgovor: "Pride jutro!" Poleg tega te nebeskih zaščitni, želi Vam biti i naša družba v zaveti, želi i ona preganjati dušno noč, da Vam zasije beli dan. Iz tega vzroka hoče družba ozivovtoriti že davno gojeno željo ter koroškim bratom podariti slovensko Še. Zato je jenno vodstvo v svoji 66. sejki sklenilo: osnovati zabavišče in ljudsko šolo v Velikovcu ter je v izpeljavo te nakane stopilo v dogovor s predstojništvom če. šolskih sester v Mariboru. Natančnejšega naznanjanja slavnih skupščini zdaj še ne sudi (Splošno odobravanje, ploskanje.)

Istotako se snuje novo zabavišče v področju podružnice gretski pri Trstu, (Dobro!) ker je uprav ondi veliko slovenskih otrok, katerim je ponudeno klatenje in občevanje z inorodno, kletvini udano mladežjo, v največjo verskonaravnovo kvar.

Cali ste, če skupčinari, kako lepo se je razvila družbina četverorazrednica pri sv. Jakobu v Trstu; njeni gojenci se po zatrjuji merodajnih faktorjev hvalno razlikujejo v svojem omikanem vedenju mej vsemi drugimi šolami. Za to gre posebna hvala našemu izbornemu učiteljstvu.

A vodstvo želi temu zavodu postaviti že trdnješji temelj, kar bo neprisenljivega pomena za slovensko šolstvo v Trstu. Natančuje omenjati podrobnosti v tem trenutku še ne kaže.

"Knjžnica družbe sv. Cirila in Metoda". Solski in učni pomočki.

5. S ponosom běsžimo, da so se vši slovenski časopisi, naznajajoč čitajočemu občinstvu na svetlo došle družbine knjižice, pohvalno, mnogi celo laskavo izrazili o spisih. "Dom in Svet" pa ocenjuje predzadnji zvezek kar naravnost omenja, da bo znašodružbo odslej poštovati kot z literarnim društrom. In tudi to želiona postatina podlaga svojih pravil in z ozirom na razpečavanje svojih slovenskih izdelkov. Znano je, kako težko se razprodajajo mladiški spisi radi slovenskega še ne razvitega knjigotržca. Naša družba ima v sebi vse pogoje, da širi dobro berilo mej mladež in mej narod. Opozorjam samo te okolnosti, da će povprečno vsaka podružnica razpečati recimo deset izvodov vsakega spisa, gre ga lehkino mej svet že čez tisoč iztisov. Če rodoljubom, posebno srečanim rokom če domorodkinj v krogu naših podružnic pripomoramo ta način razširjanja mladiških spisov. — V zadnji upravni dobi izšel je knjižnica VIII. zvezek z naslovom: "Janez Cigler, slovenski pisatelj. V spomin z toleto in njegovega rojstva spisal

Ivan Vrhovnik, župnik trnovski v Ljubljani". 1929.

Kajžnica IX. zvezek se zove: "Ljubezen do mamice. Povest za mladino. Spisal Josip Matijev". 1930. — Oba zvezka sta izšla v 2000 izvodih. Na razpolago pa ima družba dokaj spisov in hitreje razpedavanje prejšnjih knjižic bode pospešili nove zvezke.

Uvažajoč to okolnost, da se mladi pisanatelji vzpostabljajo k slovstvenemu delovanju, ako se njih izdelki pridružijo mej čitajoče občinstvo, nakapilo je vodstvo večje število "Pomladnih glasov" ter jih večinoma razdelilo šolski mladeži po obmejnih krajih.

Družba je pospeševala versko-naravno življenje, ponk, omiko, z jedno besedo krščansko prosveto (Dobro, dobro!) tudi s tem, da je rada usluževala prošnje za razne knjige. Molitvenih, uabožnih, šolskih, poučnih, zavavnih knjig je družba veliko prejemala od dobrotnikov, katerih imena se najdejo v Vestniku, dokaj — osobito šolskih — je nakupila. nekaj jih je imela v svoji zalogi.

Od zadnje skupščine do danes je družbina ekspedicija, ki jo upravlja J. Bonac-eva knjigoveznička, razposlala na 205 podružnic ter strank:

Vestnika: 9135, Janakov 3320, Ciglerja 1833, Rudolfa 104, Ravnikarja 55, Cesar Fran Josipa 18, Vodnikovih pesem 68, Ljubezen do mamice 404, nakupljenih šolskih in družbi darovanih raznih spisov 1806; torej ukupno 16.743. — Poleg tega še: pravil 1500, podobec 1870, okrožnic za obilnisi pristop v družbo in prošnja do posojilnic 4000, kakor tudi potrebne tiskovine ob osnovi podružnic. — Ako prištejemo še knjige i blago, naravnost poslavano od "Narodne Šole" in c. kr. šolske zaloge s čez 1000 izvodov — je razposlala družba blizu 18.000 knjižic. (Izbornu, ploskanje!)

Ker se iz šolskih knjižnic i zanjema trajna duševna hrana, podpirali smo posebno te; v 53 slučajih jim darovali prijernih knjig.

Osobito mnogo šolskih knjig po obmejnih krajih na Starševskem, Koroskem, Primorskem je družba letos darovala. (Prav dobro!)

Ko smo snovali nove zavode in prejšnje razširjali, morali smo skrbeti i za učila ter učna sredstva za nazorni uč. Pri zaljšanju šolskih sob skrbeli smo za svete podobe in slike Njiju. Veličanstev... Tudi letos je pri tem poslovanju našo družbo prav pozrtovvalno podpirala slavna "Narodna Šola" s svojim predsednikom Fel. Stegnarjem, za kar jima boli topla zahvala. (Živio!)

Dobrotniki naše družbe.

6. Da pa se je mogla naša družba, kakor ste če. skupčinari slišali dozidaj, gibati letos v tako širokem okviru, da se njen delokrog v istini znirom bolj širi, to ima zahvaliti svojim dobrotnikom in prijateljem, ki so jej od vseh — da prav od vseh — stranij naše mile domovine prihiteli na pomoč. In zdaj s ponosom lehko trdim: ni ga več zavednega in v resnici narodno čutečega Slovence, ki bi ne bil na kakovškoli način podprt naše družbe. (Tako je, dobro!) Zdaj, slavna skupščina, bi bil nalog izvestiteljev, naštrevati Vam imena vseh podpornikov — ali če bi hotel to izvesti — zborovali bi do drevi. Kajti mi ne stejemo več dobrotnikov na stotine, nego na tisoče. (Slava!) Njih imenik izkaže bodoči Vestnik. Omenjam le splošno one podružnice — osobito ženske, ki so kar tekmovalo v načinih, kako bi več prispevkov doposlate ter takó kot zveste hčerke razveselile svojo mater, denarni izkorak jim bo osvetljil lice pred slovenskim svetom. (Živelo!)

Da so izdatni darovi dohajali naši družbi, zahvaliti je posebno na rodnu in društva po vseh naših pokrajinh. Osnova so v zadnji dobi toliko koncertov, a kademij, veselic, zavava, v edrilih shodov v korist naši družbi, kakor v vseh prejšnjih letih vnap morda ne še toliko. Navedemo naj ona slavna družba, ki so nam bila zglašena: "Ljubljanski Sokol", "Narodna Čitalnica", katera daje svoje prostore za vodstvene seje že vsa leta brezplačno, pevski društvi: "Slavec" in "Ljubljana", Tamburaški zbor — vsa v Ljubljani. Pevski društvo "Lira" v Kamniku, katero je pohitelo celo večkrat mej drage brate koroške; istotako Čitalnica kamniška. Veliko uslužno naši družbi so izkazala ob lanskem skupščini slavna društva postojnika, njim na celu Čitalnica. Delavsko bralno društvo v Idriji pri vsaki priložnosti pospešjava naše družbine smotre, bralno društvo v St. Petru na Krasu, v Mokronogu, v Kostajevici, v Zagorji ob Savinji. Čitalnice v Starem Trgu pri Ložu, v Črnomlju, v Šmarji pri Jelščah, v Ilirske Bistrici, v Cerknici, v Planini, v St. Vidu nad Ljubljano, v Šiški, v Ipavci, Ajdovščini, — Štanjeli, na Vrhniku, v Gorici, v Tolminu. Prvo slovensko pevsko društvo "Gorots" na Koroškem. Slavna društva v Trstu in njega okolici: Tržaški Sokol, slovensko pevsko društvo, Zarja, Adrija, tamburaši S. Ivanskij in trž. Sokola, dramatični odsek Sokolov s sodelovanjem opernih pevcev, gospa Strasser Čehove in g. K. Trtnika. — Litijiske in Šmartinske Slovence izboren koncert. Društvo "Zvon" v Šmartinu pri Litiji. Slavni odbor I. abiturientke veselice slo-

venskih in hrvatskih pripravnikov je izročil s cenjenim dopisom dne 10. avgusta 1892. vsoto 56 gl. kot polovično pokroviteljino. Letos 22. julija pa je bil zopet slični koncert s polovicno prebitka v korist naši družbi. — Istotako je abiturient Milutin Zarnik v imenu slovenskih gimnazijskih abiturientov leta 1892. izročil gld. 76.53.

Pokroviteljino v obravanh plačevati ste sklenili slavni učiteljski društvi za kamniški in za goriški okraj. — Ker se je družbino vodstvo s posebnim okrožnico zglasilo pri vseh naših posojilnicah za poljubno podporo, prejeli smo znatnih darov, a posojilnici v Radovljici in v Ribnici ste že vplačali polovic pokroviteljine, pokroviteljica mariborska posojilnica pa je doposlala zopet 100 gld. — Kakor društva tekmovali so i posamni rodoljubi in domorodkinje, da so ob raznih prilikah pokladeli večje ali manjše darove na domovinski oltar. Božična, novozelnata, velikonočna darila bila so letos obilnejša nego poprej. Ob veselih in žalostnih dogodilih: ob smrti — mesto strohijih nagrobnih vencev — ob krstu, ob ženitovanju, ob primici so dohajali lepi darovi.

Vipavska železnica.

(Dalje.)

Ajdovski obrtniki so v posebni vlogi pripravili nameščano železnicu, katera bi zelo pospešila obrtnike. Zdaj obrtujejo v Ajdovščini in okolici 1 bombažna predilnica, 1 umetni mlin, 2 bakreni živini, 35 pil itd. Vse te obrtnike imajo vsak teden kakih 50 vagonov blaga v prometu. Za dovozjanje in izvozjanje surovin in izdelkov med Gorico in Ajdovščino stane zdaj vozinja na vsak vagon blaga na 22 gld. Če dobimo pa zaželeno železnicu, zniža se vozinja več kakor za polovicno, in potem se ne bo več batiti tuje konkurenčije.

Zastopnik političnega okraja goriške okolice, gospod c. kr. okrajski komisar Bogoljub Prinzip pozdravlja z veseljem prizadevanje deželnega odbora v dosegu železnične zveze med Gorico in Ajdovščino, katera bo v kmetijskem in kupičkem oziru koristila sicer malemu, pa zelo važnemu delu tega okraja.

Da je koristnost te železnic za vipavsko dolino v obče pripoznana, to kažejo jasno zadosta prošnje, ki jih je podala blizu 20 občin v prid železnicu. V tih zaprosenih premembre se opirajo bolj na lokalne koristi. — Okrajni zastopnik ne ugevarja nič proti nameščani črti, niti proti odmnenjem postajam in njihovim imenom, pripravo pa, naj bi se pristojni faktorji, zakolikor ne zavirajo tehnični ali denarstveni zadržki, kolikor možno ozirali na opravljene želje občin.

Prezvani gospod deželnemu glavarju je v imenu deželnega odbora izjavil tako-le:

"V razpravi stojeti predprojekt lokalne železnice od Gorice do Ajdovščine odgovarja temu, kar je o tej zadevi jednoglasno sklenil goriški deželni zbor."

Po tem takem so se poklicani zastopniki naših deželnih koristij slovensko izjavili za primerjenost in koristnost tega projekta.

Ako bi ne bilo tako, bi deželni odbor, izvrševaje omenjeni sklep, ne bil prosil koncesije za ta železnični načrt.

Vsekakor pa želim, da se kolikor možno vstreže željam, ki jih je ljudstvo razdelilo pri pregledovanju proge, če ni tehničnih zadržkov in če bi izpolnitve teh želj ne škodovala železničnemu namenu".

Zastopnik c. in kr. vojnega ministerv, g. stotnik Pavel Mahora je izjavil, da je z namero železnične proge popolnoma zadovoljen, da bi nič ne imel proti temu, ako bi se potegnila železница od Velikih Žabljik mimo Ceste do Ajdovščine, toda le tedaj, ako bi ne rasla in se ne zavijala bolj od črte med Gorico in Žabljaki. Lokalna železnicu naj bi ubajala v južao pri Gorici tako, da bi bilo v tem oziru zatočeno vojaškim koristim in po nej naj bi mogli občevati 15 do 50 osnih vlakov.

Postaje naj se pa nje zdaj tako uravnavajo, da se o potrebi lahko razširijo za promet 100 osnih vlakov.

Nj. prezvani gospod deželnemu glavarju kot zastopnik posilca koncesije, deželnega odbora, je odstopil besedilo gospodoma inženjerjem Antonelli-ju in Dreossi-ju, katera sta naredila načrt, da oddasta svoje menenje o raznih ugovorih, podanih proti nameščani progi.

Ta dva gospoda sta izročila pisano izjavo, iz katere smo posneli naslednje glavne točke:

Med podjetnikoma in vodstvom južne železnicice uže tekó razgovori zaradi zvezne lokalne železnicice z južno pri goriški postaji.

Želje zastopnikov naške in Šmartinske železnicice z vseh občin zatočajo ugovrščne, da kaže najbolj, bilješko postajo tam pustiti, kjer je po načrtu odločeno; tam ostane v središču med vsemi trenimi občinami.

Želje bilješke občine, da bi se železnična proga potegnila bolj proti severu, vun iz zemljiste, katera so podvržena povodju, bo skušalo potjetje vstreći. — Operarnice si za svoje potrebe lahko napravijo postranske železne tire do postaje.

Na želje řenške, bukoviške, vogerske in prvaške občine se bo skrbelo ozirjemati

in jim po mogočnosti vstreči pri sestavljanju podrobnega projekta.

Zahtevam rifeberške, Šmartinske, gabijske in nekaterih kraških občin ni možno zadostiti, ker bi po njih želji izpeljana železnica preveč stala.

Ako bi se progla preložila po željah černiške in drugih podčavenskih občin, bi se tako neugodno spremeniše vse razmere glede dviganja in namere dolinske te črte, da bi vsled tega lokalna železnica v svoji prometni sposobnosti oslabela.

Želji kamenjske občine, da se spremeni ime postaje Kodrov, naj bi se ustreglo.

Zahteva ustajske občine, da se obrnijo kmetijskemu potrebe poti, bude izpolnjena.

Ako bi se železnica po želji ajdovske občine preložila, da bi držala skozi Cesto namesto skozi Ustje, bi črta preveč rasla in to bi obtežilo promet. Tudi delo bi bilo na tej črti težavnije in bi več stalo. — Na želje za preložbo ajdovske postaje se bo ozirati pri sestavi podrobnega projekta.

Žabljisko postajo bo težko preložiti.

Goriško mesto kot deželno glavno mesto in začetna postaja se sme zaraščati, da se bo podjetje kolikor možno oziralo na njene opravljene želje.

Kar zadeva goriško postajo, je opomniti, da se misli razširiti sedanji kolodvor, ne pa graditi novega.

Clement Rubbia

nar v Semeniški ulici št. 8 v Gorici
prodaja prav dobre ure budilke (Wecker) z enoletnim zagotovilom po poštne povzetju in poštne prosto po 2 gld. 80 kr. — Prodaja tudi druge stenske ure in verižice. Sprejema v popravo vsakršne ure zagotavlja vestno delo, točno postrežbo in zmerne cene.

Zdravila za živino.

*Skudenja redilna članka za živino,
za konje, rogovine, ovcu in
pralico i. t. d.*

Rabi se skoro 40 let z najboljšim varenim rečinoma po klicih, ako želite na more jesti, zato je prehrana zboljuje mleko in mreža, da kratek ve daje več mleka.

Zamotek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr. 6 zamotkov z rabilnim navodom saj ne 300 gld.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, počaga pri pretegu itd., ostanjanju kočenja, odpravljanju v hok, v kriku, ostanjanju nog, moherju in nogam itd. Steklonica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 steklenic samo 4 gld.

Ta zdravila za živino se dobijo v lekarni Trnkoczi-ja v Ljubljani zraven rotova in v vsak dan s pošto razpošiljujo.

Ustanovil 1. 1767 Johann Jakob Samassa.

ALBERT SAMASSA

c. in kr. dvorni zvonar
v Ljubljani

Harmonični in melodični glasovi z izbornim pripravo za zvonjenje. Zvono do 40 centrov more zvoniti en sam mož. Čista kovina s srebrobelo bliščobo. Močan, čist glas. — Garancija pet let.

Cerkvene priprave iz masivnega bronca: svečniki, lustri, svečilke, oltarni križi, kánonske tablice, lonci za cvetlice itd., dalje gasilnice, pumpe, ograje pri studencih, ventili, itd.

Občine in požarne straže debel naročila tudi na obroke.

Cenk brezplačno!

Štir častne diplome. 21 svetinj.

Podpisana počaščuje se naznani slav. občinstvu, da je sprejela v najem gostilno „pri zlaem križu“, nekdaj „pri Lizi“. v Goriči, Kapucinska ulica.

Poleg dobre pive toči izborna domaća vina, ima dobro kuhanje in hlev po najnižjih cenah.

V nadji, da jo bo sl. občinstvo v obliju številu obiskovalo, zagotavlja svojim gostom, da si bo prizadevala ustreziti vsem njihovim pravičnim zahtevam.

S spoštovanjem udana Marija udova Mandler gostilničarka in lastnica.

SARGOV

Kalodont
se imenuje
po
slovenski
lepota
zob

SARGOV

Kalodont
je že
ripoznan
kot neiz-
zogljivo
zobno
čistilo

SARGOV

Kalodont
je kot
neškodljiv
od
zdrav-
niške
oblasti
preiskan

SARGOV

Kalodont
je tako
praktičen
za
potova-
nje
AROMATICNO
okrepču-
joč

SARGOV

Kalodont
je že v
lomačil
in
tujih
krajih
z največim
uspehom
v rabi

SARGOV

Kalodont
je pri
travnih
in
plem-
stva
ter v
navadnih
hišah
v rabi

SARGOV

Kalodont
izrečeno
zahtevati
zaradi
mnogih
ponareb
brez
vrednosti

SARGOV

Kalodont
sreča
po 35
kr. kos
v vsak
lekar-
nah,
drogerijah
in
lijambah:

K A L O D O N T

Priznanja iz najvišjih krogov pridejna so vsakemu kosu.

Prepotrebna za

Kathreiner-jeva Kneippova sladna Kava

z okusom prave kave. Ta daje nedosegljivo prednost, da se more opustiti škodljivo uživanje čiste ali pa pomešane prave kave ter pripravljati še veliko **okusnejšo** in pri tem **zdravejše** ter **redilniša** kava. — **Nepresegljivo** kot primes k pravi kavi. **Jako priporočljivo** za ženske, otroke in boluške. **Ponarejenj** treba se je skrbno **egibati**. — $\frac{1}{2}$ kilo po 25 kr. **Dobiva se povsed.**

Edino pravo v **belih** paketih s podobo župnika Kneippa kot varstvena znamka.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

zavarne

človeško življenje

po vsek kombinacijah

mnogo ugodnejše, ko vsaka druga zavarovalnica.

Členi banke „Slavija“ imajo brez posebnega plačila pravico do dividende, katera je doslej iznašala po 0%, 20%, 25% in jedno leto celo 45%.

Za škode izplačala je doslej banka „Slavija“ čez **dragnet milijonos goldinarjev**. — Po svojih rezervnih in poročevalnih fondih more se meriti z vsako drugo zavarovalnico.

Kako koristno in potrebno je zavarovanje življenja, dokazujejo naslednje

primere:

1. Miha Dolničar iz Št. Vida nad Ljubljano zavaroval se je dne 15. oktobra 1873 in umrl dne 11. avgusta 1974. Uplačal je 30 gld. 80 kr.; dedič njegov pa so prejeli od banke „Slavija“ 1000 gld.

2. Josip Zanška, deželni uradnik v Ljubljani, zavaroval se je dne 10. aprila 1874. Do svoje smrti dne 22. februarja 1875, uplačal je 125 gld. 29 kr., banka „Slavija“ pa je dedičem njegovim izplačala 1099 gld.

3. Henrik grof Wurmbraun v Konjicah zavaroval se je dne 15. marca 1875 ter je do svoje smrti dne 15. marca 1877 uplačal 1188 gld., dedič njegov pa so od banke „Slavije“ prejeli 6000 gld.

4. Anton Ahčin župnik v Begunjah, zavaroval se je dne 1. avgusta 1870. Po smrti njegovi dne 17. julija 1881 izplačala je banka „Slavija“ kapital 1000 gld. dasi je bilo uplačane zavarovalne le 364 gld. 98 kr.

4. Janez Verbič, načelnik postaje na Raketu, zavaroval se je dne 5. aprila 1878; umrl pa je dne 25. novembra 1883. V tej dobi uplačal je 174 gld. 96 kr. banka „Slavija“ pa je izplačala dedičem njegovim 1000 gld.

5. Luka Šafer, trgovec in posetnik v Št. Peteru na Notranjskem, zavaroval se je dne 30. januarja 1882 za 1000 gld. Do svoje smrti dne 17. junija 1884 uplačal je 215 gld. 52 kr. in banka „Slavija“ izplačala je rodbini njegovi več zavarovalni kapital.

7. Dr. Ivan Pitamic al'vetnik v Postojni, zavaroval se je dne 10. novembra 1882. Do svoje smrti dne 9. oktobra 1891 uplačal je 3159 gld.; banka „Slavija“ pa je dedičem njegovim izplačala 6000 gld.

8. Simon Matejčič, župnik v Starem Pazinu zavaroval se je dne 10. januarja 1892 in je umrl že dne 25. februarja istega leta. Dasi je uplačal, le 7 gld. 49 kr., izplačala je banka „Slavija“ njegovim dedičem 1000 gld.

9. Petar Bogovič, župnik v Lutu na otoku Rabu, zavaroval se je dne 15. maja 1889 svojim trem nedaknjem, Milici, Bini in Andeljiji. Mletičevim, po 500 gld. dote. Na to zavarovanje uplačal je do svoje smrti dne 28. februarja 1891 168 gld. 88 kr.; banka „Slavija“ pa bode **vsakej** imenovanih dediček do doživja 18. leto, izplačala 500 gld. tedaj vsem trem 1500 gld.

10. Josip Perko, načelnik v Smiljeh pri Žužemberku, zavaroval je svojemu sinčku Josipu 1000 gld. dote. Do svoje smrti uplačal je 25 gld. 53 kr. banka „Slavija“ pa bode sinu njegovemu, ko doseže 20. leto svoje starosti izplačala 1000 gld.

Vsa pojasnila o zavarovalnih zadevah daje radovljeno generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani v lastni hiši, Gospodske ulice st. 12.

Vsi stroji za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, čistilni mlini za žito izbiralnice, slamoreznice.

Avtomatični aparati proti peronospori.

Tlačilnice za grozdje in olive. Tlačilnice za sadje, aparati za kletarstvo.

Pumpe za vse svrhe in v obče

vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo v najraznovrstnejših najboljših uredbah prodaja

Ign. Heller, Dunaj

2/2 Praterstrasse N. 78 2/2

Bogato ilustrovani katalogi v nemškem, slovenskem in italijanskem jeziku gratis in franko.

Cene zopet znižane.

Prekupeci dobé izdaten popust.

prepotrebna za

vsako hišo

je

Kathreiner-jeva Kneippova sladna Kava

z okusom prave kave. Ta daje nedosegljivo prednost, da se more opustiti škodljivo uživanje čiste ali pa pomešane prave kave ter pripravljati še veliko **okusnejšo** in pri tem **zdravejše** ter **redilniša** kava. — **Nepresegljivo** kot primes k pravi kavi. **Jako priporočljivo** za ženske, otroke in boluške. **Ponarejenj** treba se je skrbno **egibati**. — $\frac{1}{2}$ kilo po 25 kr. **Dobiva se povsed.**

Edino pravo v **belih** paketih s podobo župnika Kneippa kot varstvena znamka.